

а_1989_004720

№ 5331
мкччв

1

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

Заседание
Стенографски протокол

-о О о-

София, 4 октомври, сряда, 1989 г.

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ
КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ
ЛЮБЕН ПЪРВАНОВ
СТЕФАН КАШАВЕЛОВ
НАТАЛИЯ МИНКОВА
ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
АТАНАС ВЕЛЯНОВ
БАНЧО БАНОВ
АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА
ПЕЛИН ПЕЛИНОВ
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
ЕНЧО ХАЛАЧЕВ
АСЕН ШОПОВ
МЛАДЕН КИСЕЛОВ
ДИМИТРИНА ГЮРОВА
СТЕФАН ДАНАИЛОВ
ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ
ВИОЛЕТА МИНКОВА
НАУМ ШОПОВ
ВЕЛКО КЪНЕВ
СТОЙЧО МАЗГАЛОВ
МИХАИЛ ПЕТРОВ
НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ
МАРИН ЯНЕВ

ОТСЪСТВУВАЩИ:

СЪВМЕСТНО ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ И ДИРЕКЦИОННИЯ
СЪВЕТ ПРИ ТЕАТЪРА

Стенографски протокол

-с О с-

Начало: 15.05 ч.

Край: 18.15 ч.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ -

Другари,

Приятно ми е да ви приветствувам с добре дошли на първото заседание на Художествения и Дирекционния съвет, което ще протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Информация за хода на ремонта.

Докладва: инж. Л. Първанов

2. Репертоарни въпроси.

3. Изпълнение на програмата за постановките "Бесове" и "Кендида".

(Ще докладват другарите Енчо Халачев и Димитрина Гюрова.)

4. Разни.

(По тази точка могат да се поставят различни въпроси, аз имам да докладвам за някои неща, свързани с искания на артисти за отсъствия.)

- 3 -

Да преминем към работа.

В театъра имаме един основен проблем, който е свързан с материалната му готовност да започнем работа на голяма сцена, което е от решаващо значение за нас за изпълнение на художествено-творческите и финансовите ни задачи.

По този повод като член на Дирекционния съвет тук е другарят Първанов, директор по техническите въпроси, който отговоря за тези неща. Помолил съм го да подготви една устна информация, с която да запознае детайлно и относително точно (доколкото е възможно, разбира се!) тук присъстващите другари от Художествения съвет и Дирекционния съвет какво е положението с ремонта, какви са възможностите за закъснение или избързване и с какво ние можем да помогнем, за да се ускори работата. Съответно, ако сметнем, че на 1 ноември не можем да имаме готовност, да продължим нашата "чергарска" работа.

Има думата инженер Първанов.

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ -

Другари,

Времето за ремонта беше определено - пет месеца не субективно от мен, а на базата на обема работа, който е и на базата от подадената от Асоциация "Строителство" строителна организация - ДСО "Монтажи" като напълно реално беше завършването на ремонта на 15 октомври. Петнадесет дни за репетиции и подготовка и от 1 ноември - спектакли. Имаше график за това, подписан и подпечатан.

Ремонтът започна на 3 юни. Строителна организация

- 4 -

беше дадена (поделение на СО "Монтажи"), започна се работата веднага на 3 юни, след завършването на сезона, но още през месец юни при започване на демонтажните работи на старото оборудване, лично аз забелязах, че това не е онази строителна организация на ДСО "Монтажи", която през миналата година извърши първия етап. Това беше една група от атомната централа в Козлодуй и "Промислово монтажно управление"-Свищов. Хората бяха съвсем нови и то не с това количество бройки, което беше необходимо.

Аз започнах сам да действам, да търся - защо, как, какво... - докато вече видях, че "каруцата и конят отиват към реката", цето се казва. Потърсих помощта на другаря Фучеджиев за съдействие и помощ от страна на Градския комитет на Партията, тъй като строителната организация не подаде квалифицирана работна ръка, а просто се появиха финансови интереси, някаква сборна група, демонтажът вместо за 15 дни продължи месец и половина и вместо на 15 юли да бъде готова металната конструкция, върху която се качва новото оборудване, едва в понеделник (който идва) ще бъде приета от Държавен технически надзор.

Една от причините за това закъснение има и от страна на проектантите на Федералната република Германия, от фирмата, които са извършили проекта на базата на несъгласуван строителен и монтажен проект от 1925 година. Тоест: тогава е допуснат пропуск да се нанесат корекции в чертежите и тогава се явяват различия в стоманено-бетонните греди, които водят до промени в раз-

мерите на металната конструкция. Тази тяхна грешка се натрупва от некачествената работа на строителната организация, чиято работа беше спряна и премахната от държавно-техническият надзор и тези две страни (и немска и българска - строителни) натрупаха загубено време и едва в този понеделник конструкцията ще бъде готова.

Оборудването е тук, от края на месец юни чака да бъде монтирано.

Според мен, знаейки детайлно обема на работата, едва една трета от общата дейност е извършена. Остават две трети. Според мен, просто немислимо е на 1 ноември да има спектакъл. Аз бих поел някаква отговорност през ноември да има представления, но това е един риск, който при неприета сцена от държавния надзор, играейки вие отдолу, смятам, че е малко недопустимо. Реално, със съдействието на Градския комитет на Партията и лично на другаря Григоров, да изпратят най-после работна ръка като количество и качество, би могло да завърши всичко както трябва едва в края на ноември.

Аз смятах, че вината е основно на нашата строителна организация, но както казах вината е в немците. Изглежда в Европа вее някакъв вятър, дали от Изток или от Юг... Вчера се появи нов проблем, английски (нали сменявате електронния осветителен пулт) и англичаните също не бяха прецизни и вместо да получим съоръжението с куплунзи, които да отговарят на нашите - "женски и мъжки", ние получаваме от единия род. Това наложи да ангажираме генералния директор на "Балкан" да изпращат експресно.

Тоест: такива едни обективни, но със субективно

влияние пропуски довеждат до закъснението.

Тъй като има време, пътят за осветлението ще бъде оправен. В момента има англичани тук, работим и ще започнем прехвърлянето на постановките в нормалната система на работа.

Засега единствено можем да търсим пак съдействието на другаря Григоров, да се изпратят квалифицирани хора, които да направят това масиране не за сметка на качеството, а на количеството бройки хора, тъй като имаме непокрити работни места.

В разговори в оперативките се получават диалози на упреци, но ще спомена "Стършел" какво пише за строителите, че ако нашите строители строят в Сахара ще се оплакват, че не им е доставен пясък. Същото е и тук. Те обвиняват немците, че проектите чак сега се подават, нови и нови скици. Рундхоризонтът, който сменяваме с нов, с ново задвижване, с нов път, от нов плат, влиза в конфликт със старата конструкция, тоест: немците не са преценили навреме къде какво ще мине, но това е реконструкцията - нов театър по-лесно се строи, винаги изникват проблеми.

Докато "немските" проблеми не са така тежки, единственото, което бихме могли да искаме - това обединение най-после да изпрати някаква бригада, ние с другаря Фучеджиев писахме писмо и до по-висшестоящи инстанции с искане за такава квалифицирана бригада, но не я подадоха. Другарят Григоров се задоволи само да се скара на техния директор "да не лежи на стари лаври и да не подценява обекта на театъра", но резултатът е този.

Още един проблем се появи лятото. От "Строителна изолация и облицовки" при смяната на плочите пред театъра, увлечени от сроковете, къртачът, който разбива, ще старите плочи ни проби изолацията на склада за декори и го наводни. Има решение на Градския съвет, утре пак ще има оперативка, водят се лично от кмета на столицата...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - В колко часа ще бъде?

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Не са съобщили още.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Имай грижата да ми съобщиш.

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Върху старата изолация, която трябва да се закърпи, трябва да се нанесе нова и тогава едва да се слагат плочите, тоест: замрази се обектът докато го направят както трябва. Ако не го направят тази есен трябва да го направят до пролетта. Този склад създава други трудности, свързани с нашата работа. Това значи, че декорът на играешите постановки трябва да бъде изнесен в ателиетата, транспорт, превозване до други сцени. Проектът е готов от 20 дни, генералният директор на "Строителни изолации" има други обекти, пак трябва да търсим намесата на Градския комитет и едва след като гметът се намеси, започнаха да се движат нещата.

Това е положението, в което се намираме. Не би трябвало да минаваме в декември. Напълно реално е октомври и част от ноември да бъде създадена по-друга организация на работа, защото за да има на 1 декември спектакли, трябва на 20 ноември да направим прогонване

на осветлението, тъй като слагаме нови осветителни апарати, всичко се записва по друга система и художниците и режисьорите трябва да си видят осветлението на постановките. Това е време, което ни е необходимо на нас за усвояване на новото.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Имате думата.

БАНЧО БАНОВ - Значи: доколкото разбирам, сега, в понеделник ще бъдете на котата на 15 юли?

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Да.

БАНЧО БАНОВ - Значи ви трябва три месеца - август, септември и октомври по вашия първоначален план с бригадата на ДСО Свищов. Следователно, в най-добрия случай, със същата бригада, вие ще останете на 7 януари...

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Не. Времето след 15 юли, тоест: трите месеца, са свързани с доставката на съоръженията. Немците избързаха, един месец предсрочно подадоха всичко - пристигнаха и машините и таблата, и затова има възможност за месец и половина да се монтира и да се усвои.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

АСЕН ШОПОВ - Изслушахме информация. Сега какво точно искаме да анализираме? Разумно, не за да се дразним, мога да ви заявя, че ако на 3 януари, след Нова година започнем работа на сцената, това ще бъде един почти идеален вариант, при създадите се условия. Тоест: това значи, че за разумно планиране нататък на тази част от нашата работа, която е предпоставена от този факт, ние трябва да видим какво ще правим тези два месеца по чуждите сцени. И вероятно сме планирани също до определена да-

- 9 -

та. Ще разполагаме ли с тях, няма ли да разполагаме и така нататък и така нататък... Ако искате да не преразглеждаме един въпрос три пъти, обективно, реално, най-близката възможност е тази, предполагам, че ще има усилия да се изчисти терена, поради това, че накрая на годината финансово трябва да се приключват редица операции, разни организации и така нататък.

На друго на нищо не може да се разчита в процеса, който се рисува като картина. Ако трябва да си отговоря на един въпрос: Защо се е създава тази бъркотия? Тази информация ме засяга пряко по повод на това: "немците проектирали и сбъркали", (което веднага предизвиква удивление...) "... на основата на предоставена от нас документация"! И тук веднага разговорът става безсмислен, защото като вникваш в него значи да изпитваш желание да ровиш до там - кой е виновен? Документация, но реалността не е отразена в тази документация. Те са поискали документ, върху който да проектират и ние сме им предоставили нещо, което сме изровили от 1924 година... Има ли договорен момент да заснемат това, което трябва да оборудват? Вие може да стигнете и до съда и да се разбере кой е прав, кой е неправ, ако се опре до момента кой ще плаща. Как стана така, че немците проектират върху една основа, която реално не съществува и оттам нататък бъркотията няма защо да я коментирате. Дошли проекти и изпълнили проекти в неточни размери, и започват преработки... Естествено, време ще имат толкова за преусвояване на процеси и на дейности, колкото е нужно за това. Започва бъркотията. Ако един в ~~строю~~ строи обърка крачката, всички други ще го

ритат отзад и ще стане едно, ей такава, дето е станало при нас. Като прибавим и това, дето са го наследили нашите - плочниците отвън на площада...

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Проектите са немски от 1925 година, ние нямаме от 1925... Те от 1925 година не са си направили корекциите.

АСЕН ШОПОВ - Ще вкарате немците в съда и ще ги накарате да платят.

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Така. На строителната организация възлагаме да направят проект на монтажа на базата на немския с проверки и замервания. Правят, плащаме им, не си свършват работата и ако се налага да се водят дела и двете страни са абсолютно виновни, защото са взели средства за тези проекти.

АСЕН ШОПОВ - Тази част е извън моята компетентност. Реално това, което може да се каже, е: никакви илюзии до Нова година! Това е очевидно. Като минете долу през сцената и ще видите, че това нещо докато се усвои и се провери... То трябва да се натовари, да има изпитания и така нататък... Трябва ние да се занимаем с това какво ще правим до Нова година. Това е нашият проблем.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ - Аз смятам, че не трябва сега да се занимаваме с причините, които са довели нещата до тук, а просто да видим реалностите на този етап, тъй като ние също имаме вина за това. Не може да не насочим немците, те са минали през войната, минали са през разделението на Германия и пак имат нашата документация. Ние не можем да не насочим немците, че през 1976 година

са станали конструктивни промени в сградата на театъра. Това е смешно! Но все едно. Аз мисля, че реалностите не са чак толкова далечни, както казва Асен Шопов, но мисля, че на 1 декември ние бихме могли да бъдем на сцената. Може да се направи всичко възможно от наша страна с помощта на съответните институции над нас да влезем на 1 декември, иначе не виждам ние какво ще правим през това време, тъй като програмата на театъра (ние не сме "еди кой си" театър!) се подработва много по-отрано. Какво значи сега програмата за ноември месец да я организираме? Това е лудост! В този най-силен момент, когато всички театри са тръгнали и вършат своята работа и си доизкусуряват недостатъците по основните показатели, които не са успели да реализират до този момент. Ние не можем да стидем и да искаме да играем, макар и на друга, не на театъра, сцена. Няма никаква етика. А това е свързано пък и с много компромиси в художествено отношение. Аз си давам ясна сметка, че ние като отиваме в Античния театър с пиеси не напълно адаптирани и пригодени за това, това си носи последствията. Същото се отнася и за спортната зала... знаем, че носи последствията. В момента, обаче, ние сме притиснати от обстоятелствата.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Бих искал само да попитам: няма ли ръководството на театъра резервен вариант? Ако се случи това, за което се говори досега, какво ще правим ние?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Ти какъв резервен вариант би предложил?

- 12 -

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - За това е трябвало да се помисли много отдавна.

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ - Резервният вариант беше това огромно турне, което направи театърът и показа на цялата общественост в България, че ние работим, а не седим на едно място. Това беше резервният вариант.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Това турне носи своите плюсове, има и своите огромни минуси, според мен. Сега си мисля, че трябва да има резервен вариант - ако стане авария (при всички ремонти има такъв риск)...

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ - Миналата година срокът на ремонта беше категорично застопорен.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Ето, сега се е случило и предполагам, че има такъв вариант, но се оказва, че няма. Доколкото искаме да помогнем на театъра, мисля че най-разумно е това, което предлага др. Асен Шопов ние да влезем в нормална работа след Нова година, около трети януари.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Да, а дотогава какво ще се прави?

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Дотогава... програмата за месец октомври е изготвена, нека да се реализира така както е изготвена. Месец ноември и декември да се спрат представленията и театърът да започне една активна работа по подготовката на нови спектакли...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Къде?

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Ето, в тази зала може да се подготви един цял спектакъл!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Ето, тук е и другарят

Халачев, който може да вземе участие в разговора.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - В много по-непригодни условия са се готвили много по-големи представления. В тази зала, на тази сцена може да се работи спектакъл.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Знам това и го казах на събранието, на общото събрание по повод откриването на сезона.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Ако през месец ноември и декември тръгнем пак на турнета...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Не, това не е възможно! През октомври-ноември театрите работят усилено.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - И тук се репетира и после репетициите няма да бъдат пълноценни. Не може ли да се направи едно официално писмо, да отиде делегация до МИП-а както го наричат Министерството на икономиката и планирането и да се намалят от плана представленията, които не могат да се осъществят...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Това ще го направим.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Мисля че това е възможно, а в това време, в което театърът не играе представления, да се подготви представление, за да можем януари месец да излезем с две-три премиери. Това според мен е правилно и разумно - може да се осъществи и може да се реализира. Място за репетиции има. Представления се правят не само на голяма сцена. Долу, на Камерна сцена също може да се работи, доколкото знам другарката Гюрова вече почти е готова, така че като театърът се заангажира с работа няма да е страшно, че ще чакаме до Нова година - затова пък ще бъдем готови с две-три премиери.

- 14 -

Това предлагам.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Аз искам да кажа няколко думи. Имам едно опасение, че ако на 1 декември, както се твърди, можем да слезем на сцената, работниците, които правят ремонта, ще го довършат "на юруш" (гарантирам за това, понеже от всичко, което се каза до тук става ясно, че ние сме пълни боклуци - това ми идва в главата!)... Връщам се назад - единствените живи останали в Художествения съвет от миналия ремонт сме Енчо Халачев и аз (става дума за първия ремонт на театъра... Японци предложиха за три милиона долара да направят ремонта на театъра за една година. Гетман, лека му пръст, каза: "Не, ние с три милиона лева, с български средства ще го направим!" Осемнадесет милиона струва ремонтът на театъра и трая четири години.

На следващия директор, след Фучеджиев, ако влезем след 1 декември, ще му трябва да намери още долари (ама няма да може да ги намери сигурно като Фучеджиев!), за да направи нов ремонт, защото ще бъде недомаслен! Гарантирам и се подписвам за това нещо.

Предлагам да се вслушаме в съвета на Мазгалов-Шопов. Българската работа ми е известна. Инженерът каза ясно. Сега всичко ще бъде на акорд: "Дайте да дадем!" Слезем ли декември - на 1 май пак ще излезем.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Другарю Фучеджиев, само едно изречение. От тук нататък: след това утрешно заседание, което има, все пак трябва да се състави един

реален план-график на коя дата какво се дава в този театър, какво се предава... Никой от нас тук не е технически грамотен, но това нещо трябва да седи на Вашето бюро и на бюрото на Първанов (може би и при Стефан Данаилов и Гайтаников) и да се осъществява един изумителен контрол от страна на театъра чрез Воденичаров, чрез обществените организации, защото Градският комитет може да идва, да помага, да го търсим, да консултираме, да искаме съдействие, интервенция и така нататък, но в крайна сметка какво точно има да се върши, на коя дата каква процедура технически се извършва като поредица от неща. И в момента ми се струва, че от там нататък трябва да има някакви санкции било за фирма, било за строителните организации, защото някой трябва да плаща, а всъщност плаща театърът.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Аз мисля, че ние не можем да имаме никакво отношение към техническите проблеми, за които става въпрос, защото просто не сме компетентни и не сме запознати с подробностите и нито знаем как става и въобще - не ни е това работата. Ето защо смятам, че ако в този период (независимо дали на 1 декември или на 1 януари ще слезем да ползуваме голямата сцена), ако след премиерата на "Кендида" могат да започнат репетициите на две пиеси - това е реалното, което можем да направим ние, за да си помогнем на нашата работа до края на сезона. Едната пиеса - на камерна сцена, а другата тук - в зала номер едно. Аз съм участвувал в твърде много пиеси, които са репетирани тук до момента, в който правим осветлението. Дотогава се репетира тук и

чак тогава се слиза на сцената. Това беше системата на Народния театър. Аз не искам да се връщаме към тази система, но при такива извънредни обстоятелства, да не се използва нещо, което е било изпробвано и създавало сериозни представления на сцената на този театър, аз мисля, че е глупаво и лекомислено да се отхвърля.

ВЕЛКО КЪНЕВ - Искам само да допълня, че ако си гледаме нашата работа имаме възможност през месец януари да излезем с две премиери на голяма сцена и камерната постановка, която ноември, предполагам, ще излезе, нали? Това е нашата работа, ако можем да си я организираме. Още една пиеса реално може да бъде репетирана тук или където и да е, на тавана, ако трябва, но януари да имаме две премиери. Всичко друго е извън нашата компетенция. Да се надяваме, че поне януари месец ще можем да реализираме това, за което ни плащат заплати и няма да сме си губили времето.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Ще се подмени ли бригадата?

ИНЖ. Л. ПЪРВАНОВ - Това е залог, че ще стане. Нашето искане с другаря Фучеджиев беше за квалифицирана бригада и ако я подаде генералният директор аз мога да ви гарантирам на 1 декември влизане, но с тези, които са тук от 3 юни... Другарят Григоров ни забрани да протестираме, понеже те били по-...

АСЕН ШОПОВ - Това не е на вниманието на Съвета

НАУМ ШОПОВ - Аз поддържам предложението втора пиеса на малка сцена веднага да се репетира, втора пие-

са да се подготвя и за голяма сцена.

МАРИН ЯНЕВ - Значи другарят Халачев трябва да "замрази", да спре да работи...

МИХАИЛ ПЕТРОВ - Няма състав, няма хора...

ДИМИТРИНА ГЮРОВА - Предлагат, според мен, като не се играят представления, да се репетират едновременно две пиеси - едната сутрин, другата вечер. Предполагам, че това е предложението.

МАРИН ЯНЕВ - Значи, колегите, заети сега в Достоевски, ще репетират на две места?

ДИМИТРИНА ГЮРОВА - Да, това означава предложението, Марине.

ВЕЛКО КЪНЕВ - Колко души участвуват в "Бесове"

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - 20 души.

ВЕЛКО КЪНЕВ - Съставът е 56 човека. Е, не може ли да се направи още една пиеса?

МАРИН ЯНЕВ - Камерна сцена след премиерата на другарката Гюрова се освобождава...

ВЕЛКО КЪНЕВ - Идете в "Организация"-та и вижте колко заявки има за новите премиери - нито една!

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз мисля, че ако се мине на вариант голямата сцена да е замразена и представления да не се играят, какво пречи (както на повечето от нас ни се явяват всеки ден почти две заетости)... в "Бесове" основно са заангажирани пет-шест човека, нека са десет, но те с удоволствие биха играли и другаде. Въпросът по нататък, с който, предполагам, ще се сблъкame е, кое ще бъде това заглавие, тъй като репертоарът, общо взето, е много неясен. Ние нямаме второ заглавие, което да се

почне.

Аз искам да задам следния въпрос. При новите икономически моменти, при които сме поставени, колкото и отстъпки да ни дадат, ние ще трябва да ги компенсираме ..

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Планът се намалява и с това въпросът е ликвидиран - защо трябва да компенсираме?

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ - Планът се намалява и съответно се намалява издръжката. При такива взаимоотношения сме ние сега. Ще се отрази на издръжката.

ВЕЛЮ КЪНЕВ - Защо ще се отрази? Вината не е на театъра.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Тук беше подхвърлена една идея другарю Фучеджиев, във връзка с обезпечаването все пак на тези финансови отношения... Тук доста хора пътуваха на турнето, но аз лично бях дълбоко учуден, че след това напрежение от 40 дена (чисти тридесет и няколко дена) ние в края на сезона, на 13 юли, не бяхме изпълнили плана с 6 000 непродадени билета (говоря за деветмесечието), които се компенсираха едва сега, на представленията, които са се играли във Варна и в Пловдив.

Ако се продължи по-дълго време търсенето на тази втора пиеса (това е някакъв вид вариант), все пак театърът ще продължава да функционира, сигурно Воденичаров ще продължи да търси някакви варианти, дали не можем да потърсим някакъв автор и да се направи едно (без да бъде, разбира се, компромис от художествена гледна точка) естрадно "нещо", защото в този театър има достатъчно много хора, които сме ценени в тази работа и това ни храни.

Струва ми се, че това е нещо реално, защото особено декември месец хората са вече на тази "вълна". Силните сезони са зимата (в залите) и лятно време в курортните центрове. Аз мисля, че ако поканим един автор, който би могъл и има нещо, което да предложи на състава, който съществува, в един много по-бърз срок... Това е някакъв вариант все пак, колкото и да се смеете, защото от първи януари можем да не си получим заплатите в процентите, които искаме. Всички сме против халтурата, но аз предлагам нещо, по което би трябвало да се мисли, защото говорим за 1 декември, ами ако не е 1 декември?

До 1 декември, да речем, се репетират две пиеси. Невъзможно е за 24 работни дни в течение на един януари да излязат две пиеси, няма какво да се заблуждаваме. Това не е сцена 15/15 и това вече е още едно доказателство за някаква прибързаност. Трудно е това, което се предлага, но трябва да се помисли, за това сме се събрали, в края на краищата.

По начало такава идея има евентуално на камерна сцена да се направи един такъв вид представление, което да се играе от десет часа нататък.

ВИОЛЕТА МИНКОВА - Тук някога се играеше, в тази зала.

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ - Моля, нека другарят Халачев и другарката Гюрова кажат, защото, ако другарят Халачев използва рационално тази зала, няма да можем да се движим, ако каже, че не може - друг начин ще трябва да измислим...

ПРЕДС. ДИЮ ФУЧЕДЖИЕВ - Има думата другарката

Гюрова за програмата на нейната камерна постановка. ■■■■

ДИМИТРИНА ГЮРОВА - Ние се договорихме с другаря Воденичаров. Камерната сцена само на пръв поглед не се влияе от работата и режима, на който е в момента театърът. Пътуванията на театъра през октомври силно се отразяват на работата и на репетициите на Камерна сцена, но, въпреки всичко, въпреки четирите месеца прекъсване, ние ще се постареем да организираме работата така долу, че да имаме Художествен съвет някъде към 31 октомври и евентуално премиера към 10 ноември.

Това мога да кажа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Другарят Енчо Халачев има думата.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - Очевидно този въпрос е свързан с въпроса, който досега разисквахме, като аз също се присъединявам към тези, които казаха, че не трябва да се бъркаме на тези, които осигуряват сцената, тъй като (каквото и да си говорим), все едно тези хора ще осигурят сцената.

По въпроса, който е от нашата компетентност - не че тук не може да се репетира и аз ще репетирам на тази сцена, макар че трябва да ви кажа, тук има хора, които са били по-рано - имаше една сцена с размери, точно повторение на долната сцена. И все пак: колкото и една постановка да се подготви тук, тя ще иска съответната адаптация. Вие знаете, че дори една готова постановка, за да се пренесе някъде, тя вече не може механично да се пренесе... Така че е пълна илюзия да се смята, че

- 21 -

с десет репетиции долу моментално нещата могат да се оправят. Само десет репетиции няма да стигнат за звук и осветление, примерно, а камо ли да се адаптира всичко в новите условия, така че аз виждам нещата така: тук работата може да се подготви в "черния" си вид - целия мизансцен, доколкото позволяват тези условия, но от там нататък, ако трябва да бъдем реалисти, нещата си искат своето. Така че почти е изключено през януари да има две премиери в един и същи месец. Това не е и един месец, а са двадесет и няколко дена...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Ние месеците постепенно ще ги сведем до 15 дена...

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - Освен това, искам да кажа, че още отсега има силно отражение върху репетициите, тъй като има пътувания. Тази седмица има петък, събота и неделя пътуване до Стара Загора, през следващата седмица разбрах, че има четвъртък - в Петрич... - това са отломки, това са отпадъци от репетиции. Започнеш репетиция - спираш, започнеш репетиция - спираш. Това също е, ще се съгласите с мен, ненормален процес, както за театъра, така и за цялостната подготовка на представлението. Това е ненормално състояние.

Аз съм напълно готов тук да работя, но трябва да се отчетат и реалностите, които изискват един спектакъл да се подготвя така както е необходимо.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Аз преди малко нещо не разбрах. Това, което Енчо Халачев каза, е много убедително

ясно е, че даже и да се работят две пиеси тук, ^{но} е абсолютно нереално през месец януари да излязат две премиери.

При положение, че му се даде сцената на 1 декември, горе-долу кога би могъл да излезе и ако му се даде голямата сцена на 1 януари... - ако може тези две неща да изясни - при двата варианта.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - Този въпрос също е свързан с въпроса, който преди малко засегнах. Зависи колко пъти ще репетирам аз. Засега репетирам ненормално за периода, от който започнах (понеделник). Ето днес вече спирам. През следващата седмица ще бъде също така. Аз даже не знам до края на октомври как са наредени спектаклите и колко пъти ще прекъсвам. Не бройката репетиции (искам да изясня в случая), а вече процесът става друг. Едно е да имаш цялостен процес от понеделник до неделя, а друго е когато репетираш два дена, или три дена и след това два или три дена прекъсваш. После обратното - пак репетираш, пак прекъсваш... - луфтовете между отделните репетиции когато нещата се правят и се наслагват са много големи и са една реална пречка.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Каквито и луфтове да си имал, до Нова година ще си имал достатъчно репетиции. Да кажем, на 1 януари слизаш долу, не можеш ли да кажеш... Редовни репетиции...

ВЕЛКО КЪНЕВ - Какво искате да кажете? Три месеца ние да репетираме тука и един месец преди това? Дайте да се разберем!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕ В - Проблемът за творческия процес се бърка. Творческият процес не се състои в 35 дни, той се състои в други неща - в усвояването на материята и в готовността на актьора да излезе за пет, или за седем дни, или за девет дни да направи нещо, а не два месеца, или три месеца, или четири месеца... Творческият процес не се измерва с време, няма защо да си правим илзии. Времето е необходимо като категория за "връзване", така да се каже, на спектакъла - осветление, музика, сценография... - това е.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - Това не е точно така.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕ В - Това е моето мнение. Аз също имам понятие от творчески процес. За вас творческият процес са месеците, което не е никакъв творчески процес, а е разтакаване, това отдавна ми е ясно тук и не искам да влизаме в спорове и нямам намерение да се намесвам в този разговор, който се води тук сега.

Нека да се разберем. Искам първо да обърна внимание на другаря Първанов, най-сериозно внимание, че той не се занимава достатъчно сериозно с ремонта, с координирането на всички организации, които участвуват в този ремонт, в понеделник аз тук ще викам оперативка, на която ще присъствува другарят Георги Григоров и ние отново ще разгледаме (макар че той веднъж беше тук), точка по точка всичко, защото на мен ми се приказва за декември, за януари... Това значи, че нещата са изпуснати от нашето техническо ръководство, независимо от тези несъответствия, които са имали немците в чертежи-

те от 1925 година и от тези промени, които са направени тук след това, така че в понеделник този въпрос ще бъде решен окончателно - кога и как сцената ще бъде предадена на театъра за работа. Тук тези неща, които ги слушам трябва да ви кажа, че те са несериозни.

Ние правим планове, говорим за графици, от 1 юни театърът го няма никакъв, за да се работи на сцената, по едно време аз се сетих (аз през лятото не съм ходил нигде) да извикам отговорен човек да присъствува, Газдов казва: "Няма проблеми. На 1 ноември ние ще бъдем готови." В понеделник аз ще го накарам Газдов да обясни какво значи изявлението му от онова време, че на 1 ноември ще бъде готов. Така че предварително няма защо да говорим кога ще бъде готова сцената. И тук веднага започват да се правят сметки с месеци напред - отидохме до февруари. Няма да стане тази работа!

Повече този въпрос няма да го коментираме. Аз казах на другаря Енчо Халачев да ми направи програма от 1 ноември, но все едно, че не съм му казал нищо.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ - Как да дам от 1 ноември когато се оказва, че...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Когато не стане, ти ще дойдеш да кажеш: "Не може на 1 ноември - на 10 ноември!" С десет дни ще ти отместя нататък срока. Аз и на събранието ти казах да ми дадеш график, няма защо сега тук да слушаш Първанов. В първата седмица от сезона трябваше да ми представиш програма на репетиции, Художествен съвет и премиера. Ти се правиш на разсеян, все едно, че нищо не ти е казано! Това е положението.

Нарочно накарах Димитрина Гюрова да повтори - ясна е работата с Камерната сцена. Добре - аз съм казал да направите програма за 1 ноември, като не стане от 1 ноември, ние дотогава ще имаме ясно становище кога ще стане сцената и ще кажем: "Другарю Халачев, на 1 ноември не можем да предоставим сцената, съжаляваме, ще ти се предостави на 17 ноември!" Това е положението. Тогава ти ще кажеш: "Моля да се измести Художественият съвет с толкова дни и премиерата с толкова дни." Това е разговор, а не сега тук да се възползуваш от тази неяснота и изобщо да не можем да водим разговор.

Ще ми представиш програма от 1 ноември, другото е моя отговорност. Аз отговарям за този театър, а ти отговаряш за ВИТИЗ. Ще се помъчите да работите така, както изискват интересите на този театър. Ние утре ще останем без репертоар и няма кой да идва да ни гледа, а трябва да реализираме 210 хиляди зрители и е срамно, че изобщо не се ръководим от това, не мислим за това, а мислим как и по какъв начин да протоним.

Творческият процес не се определя от време, творческият процес има само един момент, в който става комбиниране на постановката - с музика, с осветление, със сценография, другото всичко се решава за един месец максимум. Аз също се занимавам с творчески процес... И знам, че за вас "творческият процес" - това са шест месеца, в които вие сте се разположили спокойно, вършите по нещо (кога вършите, кога не вършите, говоря за режисьорите) и накрая ние за три месеца не можем да направим една постановка. Къде го има това нещо?

Това се отнася и за актьорите, които не си научават текстовете на репетиции и ходят с папки по сцената.

На 1 ноември др. Енчо Халачев трябва да ми представи програма за репетиции на сцена, пък от там нататък е моя работа. За театъра отговарям аз, а той като режисьор трябва да си свърши своята работа, да си пресметне колко репетиции е направил, колко ще направи, къде ще бъдат тези репетиции, тогава ще бъде Художественият съвет, тогава ще бъде предпремиерното представление, а тогава - премиерата.

Това не се отнася само до Енчо Халачев, това се отнася до всички.

Другият въпрос, който трябва да коментираме, това е промяната в репертоара, тя се налага от другаря Младен Киселов. При изготвянето на нашия репертоар, в него съществуваше заглавието "...Швейк", за което др. Младен Киселов пое ангажимент, че ще направи драматизация, тъй като ще прави постановка. След това, в началото на сезона, той ми заяви, че не може да направи това нещо по творчески съображения, тъй като смята, че нещата не съвпадат с неговите виждания. Той смята, че материалът повече се състои в коментара на автора, отколкото в действията на този главен герой, който нас ни интересува. (Казвам в общи линии това, което др. Киселов обясни не само на мен.)

Той предлага друго заглавие - "Хенрих IV" от Шекспир. Няма никакво съмнение, че заглавието е сериозно и добро, но аз също искам да поставя въпрос на Худо-

жествения съвет, който е утвърдил този репертоар с всичките му детайли с категоричните и с резервните заглавия и за голяма и за камерна сцена по предложение на нашите режисьори и с вота на Художествения съвет - искам да изясним този въпрос. Аз не желая да променям своеволно репертоара на театъра.

Беше казано, че ние ще правим "Швейк". Сега, поради това, че др. Младен Киселов се отказва, това е един нововъзникнал проблем, който е проблем на Художествения съвет, а не на директора, проблем така също и на режисьора, когото аз не мога да упрекна, тъй като уважавам такива възникнали колебания, нерешителност и така нататък, макар че той трябваше като режисьор да внесе малко по-голяма яснота още на времето, но това са други въпроси.

Ние трябва сега да решим следното:

Първо: приемаме ли да падне "Швейк" от репертоара на театъра?

Второ: приемаме ли да бъде заменен с "Хенрих IV"

Това означава, че ние ако не приемем да пада "Швейк" можем да търсим режисьор-гастролъор, който да направи "Швейк" и в такъв случай заглавието на другаря Киселов ("Хенрих IV") ще си отиде по-нататък, така да се каже, на реда, тъй като в репертоара има ред.

Този въпрос държа да бъде изяснен от състава, а не да го решавам аз, защото ^{та} аз нито мога да го реша най-добре сам, нито пък желая да го решавам сам.

БИОЛЕТА МИНКОВА - Мога ли да се изкажа, защото имам среща.

Изхождам от това, а не от предварителното об-

стоятелство, че е била в репертоара "Швейк", а имайки предвид двете заглавия, аз смятам, че "Хенрих IV" е по-подходящото, по-сериозното и по-интересното за нашия театър, особено зависи каква драматизация е направена на "Швейк". Тук вече трябва да се реши кое от двете заглавия, коя от двете пиеси като проблем е по-необходима днес да се постави в нашия театър - смятам, че така трябва да се разсъждава.

Ако Съветът реши, че "Хенрих IV" в момента е по-необходимо да се постави, смятам то да има приоритет, защото не е трудно да се вземе, разбира се, режисьор от вън но струва ли си да се вземе гастролъор за заглавие, което няма да бъде по-необходимо от "Хенрих".

Смятам че така трябва да се сложат нещата когато разсъждаваме и щом като Младен е решил така, той има точно това предвид кое е по-необходимо на него като човек и на театъра да се поставя.

Ако пък Съветът реши, че Швейк трябва да присъствува непременно като заглавие и като работа в нашия театър, тогава това е вече друг въпрос, аз смятам, че така трябва да стои въпросът.

Моля да ме извините, трябва да изляза.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Други мнения?

НАУМ ШОПОВ - Ако се извика режисьор от вън да поставя "Швейк" това би значело, че той трябва да наложи някаква своя драматизация или да прави такава, или да предложи някаква готова, такава, каквато ние не познаваме и тепърва ще трябва да се запознаваме - това изисква също период от време... от губене на време. Докато "Хен-

рих IV" с цялата си сериозност на пиесата може прекрасно да се впише в нашия репертоар. Не считам, че този репертоар за който говори др. Фучеджиев е канонизиран, в него също могат да стават замени вероятно и вместо "Швейк" да бъде след "Бесове", това може да бъде "Хенрих IV".

ПЕЛИН ПЕЛИНОВ - Наум не е малко наясно с процедурата. Идеята за включването на "Швейк" в нашия репертоар излезе от Литературното бюро въз основа на френската драматизация, която Банчо донесе и е преведена. Тя беше дадена на Младен, Младенказа, че не му хареса драматизацията, френската драматизация, въпреки, че ние, в Литературното бюро я харесваме и каза, че ще си направи друга драматизация. Ние се съгласихме и ние приехме и "Швейк" в драматизацията на Младен Киселов.

Френската драматизация, обаче, съществува изглавието влезе в репертоара в резултат на тази драматизация, тъй че няма да има никакво губене на време, ако има режисьор, който да постави френската драматизация, която, според мен, е добра.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг?

ВЕЛЮ КЪНЕВ - Има един такъв проблем, че ако ние приемем заглавие като "Хенрих IV", разумно ли ще бъде след "Галилей", след "Бесове", да влезе и една такава, грубо казано, от този тип драматургия (разбирате ме правилно, нали?), поредната такава драматургия... Струва ми се, че заглавието има място, но не му е мястото сега, след "Бесове". Трябва да се мисли за цялостния репертоар на голяма сцена, поради което смятам, че

не е най-удачният избор в момента това заглавие. Може би "Хенрих IV" трябва да се изтегли по-назад, за да може да влезе друго заглавие, което наново да предизвика другия интерес, от който ние имаме нужда и който ние не трябва да крием.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Извинете, може ли да прочетете пиесите за голяма сцена, аз съм ги забравил.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ -

(чете)

РЕПЕРТОАР

(утвърден от Художествен съвет)

Голяма сцена:

"БЕСОВЕ"

"ХРАБРИЯТ ВОЙНИК ШВЕЙК"

"ЛУДИ ПАРИ"

СЦЕНИЧНА КОМПОЗИЦИЯ ПО РАЗКАЗИ НА ИВАН ВАЗОВ

"РАЙОННА БОЛНИЦА" (Тя е за Камерна сцена.)

(Предвижда се евентуално поставяне на подходяща пиеса със свободните актьори, незаети в "Бесове", която да излезе в ограничен брой репетиции на Голяма сцена.)

Това са съждения на Литературното бюро.

Резервен портфейл:

"ОБЛЕКЛА ЗА ЛЕТЕН ХОТЕЛ"

"ЧОВЕК ЗА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА"

"ДА ЖИВЕЕ КРАЛИЦАТА, ВИВАТ!"

"ВОЛПОНЕ"

Камерна сцена:

"КЕНДИДА"

"ПОСЛЕДНАТА ЛЕНТА НА КРЕП"

"ГАРДЕРОБИЕРЪТ"

"ЧЕТВЪРТИЯТ ЗАКОН"

Ето, това е репертоарът, който Художественият съвет утвърди в края на миналия сезон.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - За всички тези заглавия са изказани някакви съображения. Еди кой си е предложил еди какво си, Съветът го е изслушал и е гласувал. Това, което казва Велко е много основателно. Смятам, че елементарната учтивост ни задължава да изслушаме Младен Киселов. Нека да го помолим той да каже няколко думи за предложението си.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Аз не ограничавам никого. Другарят Киселов също има думата.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ - Първо: по отношение на "Швейк" уговорката беше, че аз ще направя проба да драматизирам тази книга, но опитите ми се оказаха неуспешни, неубедителни за мен. Другарят Фучеджиев каза едно от съображенията ми, но причината да се откажа на дадения етап от драматизацията е, че не намирам в книгата достатъчно драматургически пружини, достатъчно драматургически възможности. Аз поне не съм чувал за убедителна и успешна драматизация поне в истинския смисъл на думата. Тази, с която разполагаме и която прочетох внимателно и която не ме удовлетвори, смятам, че е направена с отчитане на условията на френските булевардни изисквания.

Смятам, че книгата е много по-дълбока и по-интересна като смисъл от това, което прочетох като драматизация. Разбира се, това е крайно субективно нещо, аз

не смятам, че има някакъв проблем в тази субективност - някому това харесва, а някому - не, това е пределно разбираемо. В крайна сметка, за да започна работа върху "Швейк", трябва да започна работа върху един убедителен за мен материал, но тъй като този, с който разполагам не е убедителен (за мен, повтарям), а опитът ми да направя такъв, който да е убедителен за мен се оказва неуспешен.

Мисля че проблемът е чисто творчески и той няма никакви други измерения и в този смисъл благодаря на другаря Фучеджиев, че отчита творческия характер на този проблем и не го поставя като моя отговорност административна или каквато и да е друга пред настоящия сезон, тъй като драматизирането на една книга, на една проза, винаги е повишен творчески риск - понякога става, а понякога не става.

Мисля че тук ние сме изправени пред един проблем, който е свързан преди всичко с публиката като главен критерий за предстоящата ни работа, тъй като ние все повече стесняваме кръга от заглавия, които са реално търсени и по този начин все повече се приближаваме до един минимум, който можем да предложим на вниманието на зрителя, с надеждата да се напълни салона. Този минимум расте заплашително, минимум от заглавия, поради което смятам, че ние трябва днес да развием и един разговор не само как да реализираме заглавието в края на сезона при други условия (когато театърът ни се намирал в други условия) и в момента, който е много по-променена ситуацията, различна от тази, която съществуваше когато уточнявахме този репертоар, така че смятам, че преосмис-

лянето на настоящия сезон се налага по няколко линии - репертоарна (и тук трябва, според мен, всички да участвате с идеи и предложения и колкото повече са те нагоре, толкова по-голяма е вероятността ние да попаднем на нещо, което да е творчески примамливо и същевременно да бъде интересно за зрителя.

Просто ясно е, че в ситуацията, в която се намираме, трябва да преосмислим сезона си, в това няма нищо страшно, ако не подходим догматично. Смятам, че връщането към репертоара, който е бил утвърден само и само за да бъде стриктно изпълнен, на всяка цена, означава да си затворим очите пред реалностите, пред реалната ситуация, която е променена. Мислейки лятото какво бих могъл да предложа на мястото на "Швейк", излизайки от съображението (тук бяха направени изказвания със съображения от колеги, които аз уважавам) за реда на премиерите, от гледна точка на това - какво предлагаме, тоест: за еднообразие или разнообразие на нашите премиери, аз съзнателно заобиколих моето предложение - да се направи в нашия театър "Човек на всички времена" на Роберт Болт, която сама по себе си е великолепна пиеса, но която, сложена до "Бесове", примерно, автоматично означава продължаване на известна линия, което за зрителя не е много примамливо.

Аз смятам, че до "Бесове" непременно трябва да бъде поставено нещо, което да бъде контрастно. След това отново трябва да мислим контрастно. Смятам, че в остналата част на сезона трябва да планираме репертоара на принципа на контраста и всяко ново нещо, което ще се

След това отново трябва да мислим контрастно. Смятам, че през останалата част от сезона, която ни остава, трябва да бъде планирана именно на принципа на контрастите, затова че всяко едно нещо трябва да има своя физиономия, различна от предишното и чрез различни физиономии на отделните ни спектакли, ние да ги направим привлекателни за зрителите.

В това отношение към "Хенрих IV", за който бих могъл да кажа няколко думи сега, (не бих могъл, а смятам за свое задължение да кажа) искам да прибавя днес още едно заглавие, което вече беше разглеждано, в известен смисъл беше поставено под въпрос, върнато за доразглеждане, доработване и т.н., но мислейки по това какво да се прави този сезон, бих искал да ангажирам името си с още едно заглавие, смятам, че няма нищо страшно в това, че настъпват промени, понякога ежедневно, ежеседмично, ежемесечно в нашето мислене поне. В това няма нищо страшно.

В това отношение второто заглавие, за което днес бих искал да обърна вниманието на Съвета и да изслушам вашите съображения, тъй като смятам също така, че и ситуацията е променена, във връзка с времето, когато това заглавие се обсъждаше, е "Образ и подобие" на Радичков - пиеса, която отново предлагам на вниманието на Съвета, веднъж от мен предложена преди време.

Смятам, че като произведение това би заинтересувало зрителите сериозно, защото става дума за днешно, интересно българско ~~произведение~~ произведение, а по отношение на "Хенрих IV" съображенията ми са следните:

Това е една от шекспировите хроники, следователно в нея трагичните неща не са разработени така, както са разработени в трагедиите му и от тази гледна точка смятам, че ние, тъй като живеем във време на крайно изострен интерес към политическите въпроси, а Шекспир именно в историческите си хроники е крайно политически изострен, а тъй като става дума в тези хроники за проблеми с които мисля че съвременното общество живее много активно, тоест: какво да представлява обществото, какво да представлява държавата, как да съществуват хората под покрива на една и съща държава – различни хора с различни идеи...

Смятам, че освен чисто структурните разлики между една, примерно шекспирова трагедия и една хроника, има и още едно качество това произведение, а именно, че паралелно с политическата интрига, която вътре се разиграва (при това се разиграва с една стремителност и с един бяс), който смятам, че има много днешни паралели в това, което наблюдаваме в съвременния свят, в нашата страна и въобще в съвременния свят и се развива една втора част на тази история, втора половина на тази история, която е свързана с линията "Младия принц и Фалстаф", която е изцяло буфонерна, комедийна и построена на друг принцип.

Тоест: тази смес между остро политическия детектив, ако мога така да се изразя и едни такива много свободни, буфонерни, комедийни епизоди, прави от тази история нещо нетрадиционно, нещо, което като чуем Шекспир не е онова, което... (понеже ние сме свикнали:

име на крал - нещо много страшно). Аз мисля, че по-скоро шекспировите хроники се приближават до онези документални, остро документални днешни произведения, върху които се гради и голяма част от интереса на зрителя днес.

Имам идея за доста нетрадиционно, ако мога така да се изразя, дори, бих казал, крайно остро решение, което лично на мен ми е интересно да пробвам. Разбира се, това е риск, естествено, това е риск, но смятам че по-малък е рискът по отношение на зрителския интерес спрямо второто заглавие, което днес споменах - "Образ и подобие", тъй като там чисто българският момент ще има своето значение, тоест, знам, че към българска пиеса интересът на зрителите е просто по-голям.

Тъй като това заглавие стои в съзнанието ми (имам предвид "Образ и подобие") от много време, от както се появи пиесата, там аз имам някаква предварителна готовност да започна. Тя беше планирана в Театър "София" с декор, с костюми, но това не стана.

По отношение на "Хенрих IV", отказвайки се от Швейк във варианта, който имах през лятото, също съм извършил някаква подготовка. Както знаете, това, всъщност, са две пиеси - "Хенрих IV" - част I и част II, които са с дължините на пълноценни пиеси. Става дума в случая за композиция от тези две с дължината на една пиеса, тоест: отново става дума за авторска композиция, но този път на основата на шекспиров материал, а не на основата на създаването на пиеса, както беше при Швейк.

Аз работя върху тази композиция, независимо

от това дали театърът ще поеме този път или не. Аз си я работя, както се казва, като "домашно", за себе си. Интересно ми е да работя този материал, защото смятам, че в него има много интересни не само централни, но и чисто смислови днешни неща.

Това мога да кажа по двете свои предложения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

ДИМИТРИНА ГЮРОВА - Първо бих искала да кажа, че уважавам съображенията на Младен по отношение на "Швейк". Ако той е стигнал до убеждението, че не може да направи пълноценна драматургическа основа, върху която да реализира спектакъл, напълно логично и обяснимо е и в интерес изцяло на театъра е да не насилва себе си и колектива и да се откаже от това заглавие.

С това приключвам коментара по този въпрос.

Що се отнася до другите две заглавия, които се предлагат днес за обсъждане. Трудно ми е да разсъждавам върху "Образ и подобие", тъй като представите ми за произведението ми са стари и много избледнели, но за разлика от това твърде неотдавна, съвсем неотдавна преглеждах целия Шекспир с оглед на репертоарни проблеми във ВИТИЗ и искам да подкрепя съображенията на Младен Киселов по отношение на "Хенрих IV". Би могло да се направи предложение за представление, което да има остро-проблемна стойност и да бъде със заразителна актуална проблематика. В това отношение той е напълно прав. Първо у зрителя вече има една нагласа, една настройка за

преосмисляне на историческия процес и изострен интерес към всички проблеми, свързани с устройство на обществото, на държавата, как да се управлява обществото, проблеми на властта, които са в гръбнака на това произведение.

Единственото, което ме занимаваше в началото, беше как смята да реализира... Вярно е също така, искам да добавя, че жанрово хрониката е разнообразна. Там има една паралелна комедийна линия, която съществува пълнокръвно от началото до края. Ванимаваше ме въпроса дали смята да прави представление в две вечери, но той го изясни този въпрос, че ще прави композиция, а това, така да се каже, успокоява моите притеснения по този въпрос и аз се изказвам в подкрепа на това заглавие.

БРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕ В - Друг кой иска цумата?

МИХАИЛ ПЕТРОВ - За да не повтарям това, което Младен каза и бе подкрепено от Димитрина Гюрова, бих искал да кажа, че се присъединявам към заглавието, но извън тези аргументи, които бяха изтъкнати от тях двамата, искам да кажа и нещо друго, а именно, че режисьор като Младен не би трябвало да изчаква, защото ние всички знаем, че неговите спектакли, които и в момента се играят в театъра (като изключим политическото представление на съветската пиеса, която по понятни причини не се игра дълго) са касови, което не е маловажно за конкретния момент, в който се намира нашия театър.

Извън всичко друго, не смятам, че "Хенрих IV" като заглавие ще натежи в репертоара, има един лек нюанс на конкурентност, според мен, между двете представ-

ления, защото фактически и двете в основата си са политически, независимо от това как ще ги решат режисьорите, респективно: Енчо Халачев и Младен Киселов, но "Хенрих IV" е страшно интересно и ако наистина се направи както е замислено представлението, може да стане даже касово заглавие и ще завърша пак с това, че струва ми се, че наистина би трябвало да уважим тези колебания, които всеки от нас може да има в творческата си работа, а още повече режисьорите, а не да предпочетем "Швейк" с някой режисьор, заменяйки Младен Киселов, който в случая ще трябва да чака следващия сезон. Смятам че това е неслътоятелно и театърът нищо няма да спечели.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг? Стойчо Мазгалов.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Аз искам да отговоря на Вашия въпрос, който се състоеше в това - за "Швейк" или за "Хенрих IV". Аз съм по начало за "Хенрих IV". В "Швейк" авторът твърде много разказва, без главният герой да има никакви действия. За мен "Хенрих IV" беше проблем в този смисъл, че е с две части, но след като Младен заяви, че работи върху една композиция, това ме убеди окончателно - аз съм "за" "Хенрих IV", но също давам предпочитанията си и за "Образ и подобие" - една великолепна пиеса, но мисля че тя все още... не са създадени благоприятни "стопански" условия...

МАРИН ЯНЕВ - Аз не зная какви са "стопанските" условия и съображения спрямо тази пиеса "Образ и подобие", но смятам, че от двете предложени заглавия, които трябва да обсъждаме - "Хенрих IV" и "Образ и по-

добие" (за "Швейк" вече е ясно защо трябва да падне), то аз смятам, че "Образ и подобие" е по-подходящото заглавие като изхождам от зрителския интерес, въпреки че ние нямаме точните социологически проучвания, но ние имаме представа какво съвременният зрител харесва и посещава повече. В този смисъл мисля че "Образ и подобие" е по-подходящото заглавие, като си давам сметка и за това, че "Хенрих IV" е едно класическо произведение, което би могло да влезе и малко по-късно реализирано, а лично аз се притеснявам от това, че тази пиеса би могла да бъде реализирана от някой софийски театър по-напред от нас, който да ни изпревари и дори, ако щете, в палитрата на нашия репертоар (съображението на Велко е основателно), то ще се впише много добре в този афиш и в дефицита от нова, съвременна българска драматургия.

Смятам, че експозето на Младен е много заразяващо за "Хенрих IV" и би могло да остане на вниманието на театъра, но идеята за "Образ и подобие" безирейно много ми харесва и мисля че ще бъде и безкрайно интересно за нашия театър, пък и за творците в театъра да се срещнат с тази пиеса.

Аз съм чел пиесата и страшно много я харесвам.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Кой иска думата? Наум Шопов.

НАУМ ШОПОВ - Струва ми се, че театърът непременно сега, когато се създава една ситуация, че трябва да се замени едно заглавие с някакво друго, трябва да използваме този момент, за да подадем ръка на един голям автор и чрез него да дадем един нов тласък на теа-

търа си, защото знаем, че нашият театър е преди всичко театър на българския автор и особено присъствието на Йордан Радичков (отново на наша сцена) би дало една особена значимост на неговото произведение.

А "Хенрих IV", разбира се, е много привлекателно, много хубаво заглавие, но то би могло да остане като нещо неизменно в портфейла на режисьора и на театъра.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Георги Гайтаников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Аз искам да кажа за това, което чухме от Младен Киселов, трябва да изключим варианта за "Швейк" и да проявим доверие към предпочитанията на режисьора към неговите решения, но така, че да не изпуснем и двете пиеси, тоест: оглеждане на стопанската обстановка - коя да бъде първата, да преценим кое от двете заглавия в момента е по-подходящо, но така че и двете пиеси да могат да се реализират в близко време.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

МЛАДЕН КИСЕЛОВ - Ако може пак да се намесе. Около пиесата "Образ и подобие" възниква ситуация; която допълнително ме кара да направя днес това предложение. Първо излезе премиера на тази пиеса в Скопие, Югославия, което вече е прецедент. Освен това, явно е, че опитите да бъде спирана нейната премиера в други европейски социалистически страни, няма да продължат дълго, защото това е отпечатана пиеса официално и няма аргумент, по който нейното поставяне да бъде спряно.

Имам някакви сведения (неофициални), че се готвят няколко провинциални театъра, евентуално, по линия

на това, че вече репертоарът се прави на собствена отговорност, започват репетиции. Сред мен, това би било изтърчване на шанс и възможност театърът да реализира това заглавие. Това е, повтарям, неофициална, непотвърдена информация около съдбата на тази пиеса. Мисля че би трябвало да проведем изясняване и да вземем решение. Така или иначе съществува в съзнанието на интелегентната публика като четиво, като факт и непоставянето ѝ на сцената мисля че с всеки изминат ден и месец поставя един въпрос; който не може да стои дълго без отговор. Ние живеем във време, когато толкова дълго да се държи без отговор какъвто и да е въпрос, вече не е възможно, просто не е възможно. Това е една илюзия, че проблемът "Образ и подобие" може да бъде дълго държан в чекмеджето. Това е просто невъзможно, според мен, това е крайно субективно, разбира се, може да съм крайно субективен в случая, но ние в момента сме пред лицето на изпреварващи ни обстоятелства и ако театърът прояви интерес към това заглавие и получи някаква по-конкретна информация от тази, която вече имаме, тогава мисля че ние ще можем да вземем своето решение спокойно, тоест: "ситуацията по това заглавие е такава, следната (две точки):" - и се казва каква е ситуацията, но понеже никой не поема такава отговорност да каже каква е "ситуацията", има едно притеснение и неяснота, което ме кара да поставя този въпрос още веднъж.

Що се отнася до "Хенрих IV" аз смятам, че имаме много добър състав за тази пиеса, тъй като тя е почти изцяло мъжка пиеса, много сериозен състав от гледна точка на професионалните възможности, а онова, за което става

дума вътре, смятам че е достатъчно и дълбоко и многозначно, но и съвременно-асоциативно, за да представлява интерес в дадения момент.

Това е, което исках да допълня.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз искам само да кажа, че за тази пиеса аз много съм чувал (Радичковата) и становищата на някои хора за тази пиеса. Предлагам Художественият съвет да я прочете тази пиеса.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Пиесата е напечатана в списание "Театър". Който иска, може да я прочете.

АСЕН ШОПОВ - Аз искам да добавя, че пиесата е играна във вид на представление в Пловдив, верно че от самодееен театър, но с афиши и в театрален салон.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Да, "ситуацията" е странна, онзи ден "Работническо дело" по повод кръглата маса на икономистите, цитират последната пиеса на Радичков...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Така. Коментираме един въпрос, свързан с промяната на "...Швейк", поради това, че режисьорът по творчески съображения не иска да я постави. Аз смятам, че за нас - и по неговата аргументация и по общото мнение, по тона, е по-подходящо да поставим сега "Хенрих IV". Ние миналия сезон поставихме две български пиеси. Ще имаме възможност и през този сезон, също предвиждаме заглавия.

Разбира се, Йордан Радичков е голям писател, мой приятел, но Шекспир е по-голям, все пак... Освен това заглавието, което ни се предлага, е много интересно

Ние поставихме пиеси от видни български драматурзи. Иван Радоев присъствува много отдавна на нашата сцена, Стефан Цанев, който за първи път стъпва... Ние имаме в заглавията в репертоара още една пиеса. Смятам че ако Младен Киселов тези творчески намерения, които изяви тук ги реализира, ние няма да загубим нищо от тази работа.

Има много неща, които на публиката импонират, които са и интересни, любопитни и така нататък. Аз не съм забелязал никакви особени промени в обществената обстановка да са станали от края на миналия сезон досега, това е моето мнение (може аз да съм човек, който не забелязва тези неща), но аз смятам, че ние трябва да следваме линията на Народния театър, която е определена не от нас, а е определена значително преди нас - от творческите личности, които са работили на неговата

сцена, да следваме тази линия и да я развиваме и да правим представления на високо равнище, високо художествено равнище и не толкова представления, които да си правят "гаргара" с публиката.

Това е моето мнение като директор на театъра. Аз така мисля и това го казвам като общо съждение, което няма отношение към избора. Смятам, че в изказванията, които станаха и в това, което каза режисьорът, аз смятам, че ние пре-спокойно можем да минем към подготовката на "Хенрих IV" - едно голямо произведение, което ще бъде наблюдавано с много голям интерес от нашата театрална общественост, надявам се и след това от публиката и с което ще можем да защитим ролята на Народния театър за голямата драматургична традиция.

Имаме в нашия репертоар достатъчно неща, които са от малко по-друг характер. Другарят Младен Киселов сам каза, че "Образ и подобие" е започната да се прави в Театър "София" - да я правят там... Не е задължително ние да я правим. Ние играем в момента на Йордан Вадичков пиесата "Опит за летене" и "Януари", за които имаше много приказки. Смятам че няма основание да се оплаква авторът, или някой друг, че ние тук имаме отношение към него. Напротив! Той влезе в този театър... вие знаете съдбата на "Януари", която тук не беше приета и беше направена в Пазарджик, но ние след това направихме и "Опит за летене" и "Януари".

При сегашното съотношение при разпределението на заглавията на театъра в момента, аз смятам, че предложението на другаря Младен Киселов е целесъобразно,

на него му предстои много сериозна работа, стига той да седне и да направи както трябва тази композиция от две огромни неща и да направи едно представление. Аз смятам че това е работа, трудна по обем и не толкова от творчески характер трудна, тъй като от творчески характер нещата са еднозначни, те са ясни.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Имам един въпрос. Моят въпрос е следният: с какво ще пътува театърът (което ще бъде задължително в края на сезона? Ние нямаме нито едно заглавие на етапа, което вече може да пътува, тъй като това, което можеше, то е въртяно, въртяно, въртяно....? Това, което не е тръгнало, то е заради невъзможността да е изнася. Всичко, което е имало възможност е изчерпано до крайна степен за пътуване.

МИХАИЛ ПЕТРОВ - Мога ли да задам такъв въпрос: пак ли такова изморително турне ще бъде задължително, или по принцип говорите? Това е контравъпрос.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Не. Идущата година ремонтът ще влезе в последния си етап, той ще бъде в рамките на лятната ваканция, тази година само е извънреден ремонтът, защото касае горната сценична механизация. Независимо от тези неща, които се казаха за закъснението бяха предвидени пет месеца - от 1 юни до 1 ноември, тоест: самата работа беше значително по-голяма, отколкото миналата година, а за следващата година - подмяната на сцената и техниката под нея, което в продължение на два месеца ще бъде направено.